

“El Bòlit tanca el període 2021-25 amb un creixement a nivell de visitants, d’equip i de pressupost”

“Quatre anys d’aliances culturals, projectes comunitaris i educatius, exposicions, suport a la creació i pensament”

La directora sortint, Ingrid Guardiola, reclama marges de maniobra per a les institucions culturals: “Els marges són màquines vives de generar relat. En els marges, les normes i els protocols desapareixen. Si es vol, els marges poden aparèixer en qualsevol lloc, no pegen d’una jerarquia, no esperen un temps idoni, només demanen que ens els fem nostres”

Marge de maniobra.

Les direccions dels centres d’art a debat

Bòlit 2021-2025

Amb Elvira Dyangani Ose, Ingrid Guardiola, Joana Hurtado, Imma Prieto i Valentín Roma

Divendres 25 d’abril de 2025

18.30 h

Auditori de La Mercè

Les direccions dels centres d’art a debat

El proper divendres 25 d’abril a les 18.30 h a l’auditori de La Mercè tindrà lloc la sessió de cloenda *Marge de maniobra*. *Les direccions dels centres d’art a debat* en la qual participaran Elvira Dyangani Ose, Joana Hurtado, Imma Prieto, Valentín Roma i Ingrid Guardiola. Coincidint amb la fi de la direcció de Guardiola al capdavant del Bòlit (2021-2025), aquesta activitat vol convidar a reflexionar sobre què significa dirigir i gestionar un centre d’art avui en dia: quines són les limitacions, els reptes i, fins i tot, el model cultural que està en joc.

Les direccions cada vegada s'enfronten a més reptes: la creixent burocràcia, les limitacions tècniques, el caràcter provisional de les direccions, la soledat del projecte, la precarietat del sector artístic, entre d'altres.

Per reflexionar sobre tot això, es partirà de l'anàlisi d'equipaments d'escales diferents com ara el MACBA, La Virreina. Centre de la Imatge, el Museu Tàpies, Fabra i Coats. Centre d'Art Contemporani de Barcelona o el mateix Bòlit en format de conversa amb les seves directores o antigues directores.

Marge de maniobra. L'assaig

En aquesta sessió també es presentarà i distribuirà el llibre *Marge de maniobra* d'Ingrid Guardiola, una reflexió sobre el projecte del Bòlit 2021-2025.

L'assaig, amb esperit teòric, però també pràctic, vol deixar testimoni, amb l'objectiu d'explicar quin ha estat el projecte al llarg d'aquests quatre anys, des de quines polítiques i mirades culturals s'ha ordit i quina n'ha estat l'experiència.

És una eina per pensar què vol dir contribuir a les pràctiques artístiques contemporànies i a la cultura des de les institucions públiques. Per què fem el que fem, com podem millorar-ho, i com fer-ho perquè les energies, pressupostos i motivacions culturals dipositades en un projecte, puguin ser punyents i, alhora, més sostenibles i poder romandre més enllà dels canvis polítics i els seus interessos puntuals.

La part assagística posa l'accent en la celebració dels marges; en la pressió burocràtica que impedeix realitzar les maniobres necessàries per crear un projecte ric; en la responsabilitat dels centres d'art i els centres culturals en la construcció d'una agenda cultural que no sigui només una agenda; en la construcció dels marges històrics, físics i territorials; en els marges socials de construcció de comunitats; en la necessitat d'explorar els marges antropològics que ens permeten la trobada amb l'altre; i el marge de maniobra que té l'art en relació amb el mercat o les institucions.

El volum, de 144 pàgines, ha estat dissenyat per Ricardo Duque i Leticia Ortín de l'estudi Todojunto. A més de l'assaig, també incorpora dades, estadístiques i imatges de la programació que s'ha dut a terme al Bòlit sota la direcció d'Ingrid Guardiola (maig de 2021 – maig de 2025).

Bòlit 2021 – 2025: missió

El Bòlit, Centre d'Art Contemporani. Girona és un centre que, des del 2008, fa suport a la recerca, la creació, la producció, l'educació, la divulgació, la documentació, arxivament i internacionalització dels processos creatius vinculats amb les arts visuals i la creació contemporània. Funciona com un servei públic per a la promoció de la creació, la producció i l'exhibició de propostes artístiques contemporànies. Al mateix temps, posa èmfasi en la recerca i la reflexió sobre temes i processos d'interès que ancorin la realitat local però participin del context global, que busquin la relació entre les diferents formes de creació i el pensament. Els formats culturals amb els quals treballa són la recerca, la creació, la producció, les exposicions, les conferències, els seminaris, els tallers, les activitats familiars, les rutes, els recursos educatius, els projectes educatius, els espais de residències artístiques, la producció de material audiovisual o les publicacions, entre d'altres.

Bòlit 2021 – 2025: temàtica

El projecte del Bòlit pel període 2021-2025 ha tingut com a macro-eixos estructurals les nocions de *diàleg* i *ecosistema*, idees que es treballen a partir de quatre grans espais discursius: Pensament tàctic i esfera pública (Eines digitals, feminismes, ecologismes, postcolonialismes, relació inter-espècies, espai públic); Territori i zonificació (El territori com a espai d'exploració, d'explotació i de conflicte, nous paisatgismes, afterlandscapes, territoris imaginats); Materialismes (La matèria, el gest i la tècnica) i Desplaçaments i memòria (Migracions, memòria i arxiu).

En aquests quatre anys hem obert reflexions i hem materialitzat obres sobre les petromasculinitats; la cultura fluvial i el recurs a les metàfores fluvials per explicar la riquesa del territori, també a nivell artístic; el narcohumanisme; la relació entre la tecnologia, la predicció i el cànon cultural; les monstruositats femenines; l'ocult món dels insectes; la relació entre els ecosistemes tecnològics i els biòtics desplaçant la visió com a sentit privilegiat; els nummulits del territori; el camí de l'escola a casa; els personatges singulars i extravagants de la memòria dels pobles en diàleg amb artistes contemporanis; la potencia poètica i ambiental de l'aire; la perversa relació entre el franquisme i el turisme; la memòria cancel·lada de les víctimes del franquisme enterrades en fosses comunes; el llegat ecocrític de Víctor Català i la relació entre naturalesa i patriarcat; la relació entre la visió i l'oïda a través de Pere Portabella i Carles Santos; la relació també entre l'arquitectura, la tecnologia i el cervell; l'intent de construir una comunitat d'idiotes per pensar altres maneres de viure; el passat immediat de Girona i la seva cultura més lliure i *underground*; les

tensions entre els diferents models de ciutat a partir de repensar les relacions entre els ecosistemes, els seus imaginaris i les seves ruïnes, i els desplaçaments i la memòria a través de les trajectòries artístiques, entre d'altres.

Bòlit 2021 – 2025: formats

Les exposicions han estat un espai de gran interès, però també un artefacte que ha detonat multitud de coses al seu voltant. Cada exposició de llarga durada ha vertebrat una constel·lació d'activitats i connexions dins seu.

A més, s'han desplegat diferents línies de treball simultànies com ara:

Bòlit Pensament: conferències, seminaris o diàlegs que permeten entendre millor els continguts de les exposicions. En col·laboració fixa amb la Càtedra Ferrater Mora, el Centre Cultural La Mercè i la Universitat de Girona, entre d'altres.

Miticultor: activitats familiars i comunitàries. Miticultor és una màquina de crear relats, per alimentar la imaginació i entendre millor el món en el qual vivim. Les activitats de *miticultor* s'escapen de l'àmbit de l'art i ens acosten al territori, a la ciutat, a la fauna o a altres oficis, per tornar a l'art. En col·laboració amb alguns agents culturals de la província.

Activitats de mediació, educació i comunitats: recursos educatius adreçats a centres educatius (infantil / primària / secundària / universitat), visites adaptades per a gent amb diversitat funcional, projectes educatius (Nexes, Bòlit Mentor, Segona Residència)

Tallers: espai de disseny d'eines per poder entendre els conceptes des de la pràctica.

Espai de comunicació i de creació digital: web, podcast, vídeos i plataformes socials.

Bòlit 2021 – 2025: estadístiques

Des del maig de 2021 fins al març de 2025 el Bòlit ha programat 31 exposicions, que han aplegat un total de 164.471 usuaris (2021 octubre-desembre: 9.208; 2022: 47.987; 2023: 42.673; 2024: 57.043; 2025 gener-març: 7.560). Durant aquest temps, s'han realitzat 196 activitats dins del programa públic on hi han participat 15.047 usuaris.

El Bòlit ha inclòs, des dels seus inicis, una oferta variada de programes educatius destinats a infants, adolescents, famílies, professionals de l'art i públic en general. Conscients que aprendre és inherent a les experiències culturals de qualitat i que cal explicar l'art contemporani per tal de facilitar-ne la seva comprensió, durant aquest mandat s'han generat diferents activitats de manera estable i transversal a les exposicions, activitats i projectes dins la programació.

Al llarg d'aquests quatre anys s'ha consolidat el projecte educatiu Bòlit Mentor, de residències d'artistes en instituts de secundària i s'han implementat Nexes, on es vincula el centre amb una escola de primària a través d'un artista per períodes de tres anys; Segona Residència, una proposta de lleure i art a les places els vespres de juliol i s'han creat dos nous recursos educatius: *Fem un hostel d'insectes a l'escola* i *Pioneres de l'art a Girona*. Així mateix, s'ha obert una nova línia d'activitats familiars anomenada Miticultor que ha aplegat tallers, rutes, jocs, passejades, etc. Un total de 2.755 nens i joves han pogut gaudir d'aquestes propostes.

Un altre gest que s'ha consolidat és el del treball en la mediació dels continguts de les exposicions, amb un augment de les visites de grup fins un total de 139. Aquest acompanyament també ha incidit en alguns grups amb necessitats especials com els de la comunitat de sords, els menor no acompanyats o el de les persones neurodivergents.

El Bòlit, en aquests 17 anys de trajectòria, ha acollit més de 100 artistes d'arreu del món en el seu programa de residències artístiques. Les residències tenen tres modalitats: la convocatòria pública, la col·laboració amb entitats del territori i la col·laboració amb projectes del territori. En l'àmbit de les convocatòries fins 2024 comptava amb quatre residències bidireccionals: l'intercanvi amb la Chambre Blanche del Quebec, Rad'Art d'Itàlia (Emilia Romagna), l'EMA de Girona i Lo Pati.

Centre d'Art de les Terres de l'Ebre. En la segona modalitat el Bòlit finança la residència i aquesta es desenvolupa en el lloc de les entitats culturals, com la de l'espai nyamnyam de Mieres o la d'Arbar, centre d'art i cultura a la Serra de Rodes, així els artistes poden gaudir de la singularitat de l'entorn, del coneixement de les entitats i de les comunitats específiques. Finalment, hi ha les residències vinculades als festivals o projectes del territori com el Festival Art i Gavarres, El Generador o l'Inund'art. El projecte de residències pel període 2021-2025 ha inclòs les recerques de 36 artistes.

El Bòlit destaca per la dedicació que fa a la recerca i a la creació, intentant trobar un equilibri entre la mostra d'obres i projectes ja realitzats, i el suport a la recerca, a la creació i a la producció d'obra nova i de projectes nous. De 2021 a 2024 el Bòlit ha produït 136 obres de nova creació i n'ha exhibit 153 de ja produïdes.

Dins la programació expositiva hi ha participat 209 artistes locals, nacionals i internacionals i 23 comissaris/àries.

El 2021, per primera vegada es va obrir una convocatòria pública per a la recepció de propostes d'adquisició d'obres d'art contemporani susceptibles de formar part de la Col·lecció Nacional d'Art Contemporani. A les convocatòries de 2022 i 2023 es van comprar 4 produccions del Bòlit. Els diners de la compra van directament als/a les artistes, de tal manera que suposa un suport directe a la creació i producció d'obra.

Des de 2013 el Bòlit disposa d'un servei d'assessorament i acompanyament professional per artistes, comissaris/es o gestors/es culturals especialitzats/des en arts visuals. Aquest servei funciona com a complement a altres serveis municipals de suport a professionals. Es va crear per ajudar a estructurar el sector i orientar la professionalització dels agents creatius, tant en l'elaboració de projectes artístics, la cerca de subvencions i ajudes, presentació de propostes expositives i dossiers per a convocatòries, definició de projecte creatiu, contactes amb professionals, assessorament en autoocupació, cerca d'un encaix en el sector cultural, reorientació de carreres professionals i orientació en trajectòries acadèmiques, entre d'altres. En aquest 4 anys, s'han dut a terme 122 assessoraments.

El Bòlit té un projecte d'arxiu i documentació, vinculat tant a les activitats i programacions del centre, com a propostes, projectes i artistes del territori. El servei de documentació i Arxiu Viu del Bòlit es troba situat al Bòlit_PouRodó i el repositori en format digital a plataformes com Youtube, Flickr i Ivoox.

Durant aquests anys, s'ha continuat treballant en la catalogació de tot el fons documental, tant el de publicacions genèriques relacionades amb l'art, com el vinculat a l'Arxiu Viu dedicat als artistes del territori. S'ha seguit ampliant el fons, tant amb aportacions puntuals d'artistes i projectes del territori com amb la compra de publicacions que es consideren d'especial interès, ja sigui perquè l'artista està relacionat/da amb la programació del Bòlit, o perquè és un/a artista o una publicació

rellevant. Aquesta nova aposta per a donar suport als artistes del territori comprant-ne obra editorial s'ha materialitzat amb la compra de més de 20 publicacions.

L'arxiu digital del Bòlit també ha crescut, amb 36 nous reportatges fotogràfics, 113 vídeos d'entrevistes a artistes i creatius i 24 podcast. Aquest format, estrenat dins la direcció de Guardiola, ha permès recollir en àudio tots els continguts de les xerrades del programa Bòlit Pensament.

Amb l'objectiu de vetllar per la creació i la divulgació alhora, el Bòlit també ha contribuït a les publicacions de llibrets expositius i llibres d'artista, com els de la nova col·lecció 'Atles', amb un total de 10 publicacions en paper.

Al llarg d'aquests anys s'han rebut 3 premis i nominacions (Premi Temps de les Arts i dues nominacions als premis de l'associació Catalana de la Crítica) i ha augmentat considerablement l'impacte en premsa i d'altres mitjans.

Tot plegat ha estat possible gràcies al finançament de l'Ajuntament de Girona, el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya i la Diputació de Girona, amb les següents dotacions per any:

2021 – 491.000€ (Ajuntament de Girona 54%, Fundació Banc Sabadell 2%, Departament de Cultura 44%)

2022 – 516.799€ (Ajuntament de Girona 53%, Fundació Banc Sabadell 2%, Diputació 3%, Departament de Cultura 41%)

2023 – 560.000€ (Ajuntament de Girona 49%, Diputació de Girona 3%, Fundació Banc Sabadell 2%, Departament de Cultura 46%)

2024 - 560.000€ (Ajuntament de Girona 51%, Diputació de Girona 3%, Departament de Cultura 46%)

Més informació

972427627 bolit@ajgirona.cat www.bolit.cat

Descàrrega d'imatges

https://drive.google.com/drive/folders/1HejslDIh-q8iT6U42DwhKa7-yxHnnSEc?usp=drive_link